

Nr 32.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om ändrad lydelse av 18 § 1 mom. och 22 § 2 mom. förordningen den 15 december 1914 (nr 436) angående statsmonopol å tobakstillverkningen i riket; given Stockholm slott den 8 januari 1932.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till förordning om ändrad lydelse av 18 § 1 mom. och 22 § 2 mom. förordningen den 15 december 1914 (nr 436) angående statsmonopol å tobakstillverkningen i riket.

GUSTAF.

Felix Hamrin.

Förslag

till

förordning om ändrad lydelse av 18 § 1 mom. och 22 § 2 mom. förordningen den 15 december 1914 (nr 436) angående statsmonopol å tobakstillverkningen i riket¹.

Härigenom förordnas, att 18 § 1 mom. och 22 § 2 mom. förordningen den 15 december 1914 angående statsmonopol å tobakstillverkningen i riket skola i nedan angivna delar erhålla följande ändrade lydelse:

18 §.

1 mom. I varje tobaksvaras priskurantpris skall skatt ingå dels med ett belopp, vilket motsvarar nedanstående procent av priskurantpriset eller i fall, som avses i 22 § 2 mom. fjärde stycket, av varans värde, dels ock med nedan angivna, i förhållande till varans myckenhet bestämda belopp, nämligen:

	För inom riket till- verkad vara			För till riket införd vara		
	procent av priskurant- priset eller värdet	belopp för		procent av priskurant- priset eller värdet	belopp för	
		1 st.	1 kg.		1 st.	1 kg.
Cigarrer	24	öre	kr.	28	öre	kr.
Cigarrcigarretter	36	0.8	—	37	4	—
Cigarretter med fast pappersmun- stycke	53	0.4	—	44	2	—
Cigarretter utan fast pappersmun- stycke	53	0.2	—	44	1.3	—
Röktobak	54	0.2	—	45	1.3	—
Tuggtobak	46	—	1.50	46	—	1.50
Snus	31	—	1	41	—	1.50
	37	—	0.75	39	—	1.50

I skattehänseende — — — gram.

22 §.

2 mom. För tobaksvara, importerad till tullinlandet enligt denna paragraf, skall erläggas en licensavgift, som utgöres av den å varan en-

¹ Senaste lydelse se 1931: 194.

ligt 18 § belöpande skatt ävensom av ett belopp, motsvarande vad mono-
polets utövare för täckande av sina omkostnader samt vinst pålägger
tobaksvara med samma priskurantpris eller i fall, som avses i fjärde
stycket av detta moment, med samma värde. Nämda belopp må ej
överstiga 7.50 procent av varans priskurantpris eller värde.

Till — — — fastställande av avgift.

Denna förordning träder i kraft å dag, som av Kungl. Maj:t bestämmes.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 8 januari 1932.*

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena friherre RAMEL, statsråden GÄRDE, HAMRIN, VON STOCKENSTRÖM, STADENER, GYLLENSWÄRD, HOLMBÄCK, JEPSSON, HANSÉN, RUNDQVIST.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Hamrin, anför:

Enligt gällande bestämmelser utgår tobaksskatten dels med viss procent av varans priskurantpris eller varans värde, dels ock med visst efter varans myckenhet bestämt belopp. De nu gällande skattesatserna framgå av följande uppställning, som återfinnes i 18 § 1 mom. i förordningen den 15 december 1914 angående statsmonopol å tobakstillverkningen i riket, sådant detta författningsrum lyder enligt förordning den 12 juni 1931 (nr 194).

	För inom riket tillverkad vara			För till riket införd vara		
	procent av priskurantpriset eller värdet	belopp för		procent av priskurantpriset eller värdet	belopp för	
		1 st.	1 kg.		1 st.	1 kg.
Cigarrer	24	öre 0.8	kr. —	28	öre 4	kr. —
Cigarrecigarretter	33	0.4	—	34	2	—
Cigarretter	50	0.2	—	41	1.3	—
Röktobak	41	—	1.50	41	—	1.50
Tuggtobak	31	—	1	41	—	1.50
Snus.....	37	—	0.75	39	—	1.50

I sin förslagsberäkning av statsinkomsterna för nästkommande budgetår har riksräkenskapsverket beräknat, att tobaksskatten — under antagande att nuvarande skattesatser bibehölles oförändrade — skulle komma att under nämnda budgetår giva en avkastning av 65 miljoner kronor. Då det i nuvarande statsfinansiella läge befanns erforderligt att räkna med en större intäkt från ifrågavarande skattekölla, än som sålunda av riksräkenskapsverket förutsatts, anmodade jag den 11 december 1931 styrelsen för aktiebolaget Svenska tobaksmonopolet att föreslå en ökning av skatten å vissa tobaksvaror så, att det för nästa statsreglering avsedda skattebeloppet kunde beräknas uppgå till förslagsvis 72 miljoner kronor.

Styrelsen för
tobaksmono-
polet.

I anledning härav har styrelsen i skrivelse den 16 december 1931 inkommit med yttrande och förslag i ämnet.

Under erinran om de skattesatser, som för närvarande gälla, har styrelsen i sin berörda skrivelse anført, att det — vid öfvervägande av de skattesatser, som lämpligen borde bliva föremål för förhöjning — varit för styrelsen angeläget att söka tillse, att höjningen om möjligt skulle kunna genomföras på ett sätt, som icke visade sig nödvändiggjöra en sådan fördyring av tobaksvarorna, som skulle kunna föranleda någon större konsumtionsminskning eller nämnvärdare förskjutning i konsumtionen från dyrare till billigare tobaksvaror eller mellan de olika varuslagen inbördes. Dels skulle nämligen dylika följder tendera till ett sänkande av det finansiella utbytet av skatten, dels skulle genom dem bolaget tillfogas skada, i det att bolaget skulle bliva nödsakat avskeda personal, med därav följande arbetslöshetsunderstöd, och i det att i maskiner, anläggningar och råmaterial bundet kapital skulle bliva oanvänt.

I anslutning till vad sålunda anförts har styrelsen — under framhållande att det givetvis vore ganska vanskligt att bilda sig en bestämd uppfattning, huru skattesatserna borde lämpligast inbördes avvägas för att ovannämnda synpunkter skulle bliva i största mån beaktade — föreslagit, att förhöjningen i tobaksskatten skulle drabba cigarrcigarretter, cigarretter och rökto bak, medan de nuvarande skattesatserna för cigarrer, tuggtobak och snus skulle bibehållas.

Styrelsens förslag innebär, att tobaksskatten skulle utgå enligt följande skattesatser:

	För inom riket tillverkad vara			För till riket införd vara		
	procent av priskurantpriset eller värdet	belopp för		procent av priskurantpriset eller värdet	belopp för	
		1 st.	1 kg.		1 st.	1 kg.
		öre	kr.		öre	kr.
Cigarrer	24	0.8	—	28	4	—
Cigarrcigarretter	36	0.4	—	37	2	—
Cigarretter med fast pappersmunstycke	53	0.2	—	44	1.3	—
Cigarretter utan fast pappersmunstycke	54	0.2	—	45	1.3	—
Rökto bak	46	—	1.50	46	—	1.50
Tuggtobak	31	—	1	41	—	1.50
Snus	37	—	0.75	39	—	1.50

Beträffande fördelningen av skattehöjningen på de olika varuslagen anför styrelsen:

Förslaget utginge från att höjningen skulle i lika mån drabba de inom riket tillverkade och de importerade tobaksvarorna. Enligt förslaget skulle värdeskatten å cigarrcigarretter höjas med 3 procent. Eftersom konsumtionen av cigarretter med fast pappersmunstycke syntes tendera mot viss tillbakagång, medan konsumtionen av cigarretter utan dylikt munstycke visade en betydligt fastare tendens, hade styrelsen även ansett

det lämpligt att för ernående av skatteresultatet föreslå en viss differentiering av beskattningen å munstyckscigarretter och cigarretter utan munstycke. Förslaget utginge därför ifrån, att höjningen å värdeskatten skulle för munstyckscigarretter stanna vid 3 procent men för cigarretter utan munstycke vid 4 procent. För röktoak föresloges en höjning av värdeskatten med 5 procent.

Efter att hava anmärkt, att med detta förslag de olika skattesatserna skulle rent skattetekniskt sett bliva inbördes avvägda på lämpligaste sätt, uttalar styrelsen — vad angår det statsfinansiella resultatet av de ifrågasatta skatteskärpningarna — sina tvivelsmål, huruvida tobaksskatten verkligen skall under budgetåret 1932/1933 kunna komma att inflyta med ett så högt belopp som det ifrågasatta av 72 miljoner kronor. Styrelsen anför härom:

Med den mycket höga nivå, tobaksbeskattningen redan nått i Sverige, måste det enligt styrelsens mening visa sig stöta på stora svårigheter att i det nuvarande ekonomiska läget med minskad köpkraft hos konsumenterna söka uttaga ytterligare skatt i en omfattning, som nödvändiggjorde prisfördyring å tobaksvarorna. Erfarenheten från andra länder med lägre beskattning av tobaken gäve oförtydligt vid handen, att då en stark skatteökning föranledde en prisfördyring av tobaksvarorna, allmänheten reagerade genom att minska sin konsumtion eller genom att övergå till konsumtion av billigare varor. Härjämte borde det ihågkommas, att om de nu rådande valutaförhållandena skulle någon längre tid bliva bestående, Tobaksmonopolet, som ju för sin fabrikation huvudsakligen vore hänvisat till import av de erforderliga råvarorna, säkerligen skulle bliva nödsakat att betala vida högre pris än hittills för dessa råvaror, vilket ju även i sin tur skulle bliva en betydelsefull prisfördyrande faktor att räkna med.

Beträffande tiden för de föreslagna höjda skattesatsernas ikraftträdande har styrelsen framhållit, att därmed borde anstå tillräckligt länge för att bereda Tobaksmonopolet tillfälle att vidtaga de åtgärder från dess sida, som kunde visa sig erforderliga för uppnående av det åsyftade skatteresultatet.

Förbrukningen av olika slag av tobaksvaror.

I detta sammanhang torde vara av intresse att taga del av de förskjutningar, som förbrukningen av olika slag av tobaksvaror undergått under de tre senast förflutna åren. Till belysande härav ber jag att få hänvisa till följande sammanställning, vari omsättningen anges efter pris-kurantpris:

	1929 kronor	1930 kronor	1931 kronor
Cigarrer	10,158,000	9,589,000	8,428,000
Cigarrcigarretter	16,899,000	17,311,000	16,734,000
Cigarretter	62,457,000	67,344,000	67,454,000
Röktobak	20,597,000	20,290,000	20,157,000
Tuggtobak	2,467,000	2,176,000	2,068,000
Snus.....	18,741,000	18,806,000	18,755,000

Såsom framgår av denna sammanställning visar konsumtionen av cigarrer en avgjord tendens att gå tillbaka. Jämväl siffrorna för tuggtobak utmärka tydlig minskning. Däremot förete övriga tobaksvaror jämn eller stigande konsumtion.

Av den lämnade redogörelsen framgår, att Tobaksmonopolets styrelse i sitt förslag sökt fördela skatteförhöjningen på olika varuslag så, att den ej skall leda till större konsumtionsminskning eller nämnvärdare förskjutning i konsumtionen från dyrare till billigare tobaksvaror eller mellan de olika varuslagen inbördes. Från denna utgångspunkt föreslår styrelsen, att skattehöjningen skall drabba cigarr-cigarretter, cigarretter och röktobak, medan de nuvarande skattesatserna för cigarrer, tuggtobak och snus skulle lämnas orubbade. Mot styrelsens förslag härutinnan har jag ingen erinran. Den tydliga tendens till konsumtionsminskning i avseende å cigarrer och tuggtobak, som kan utläsas ur den i det föregående återgivna sammanställningen, samt den höga belastning, som redan åvilar snuset, synas mig sålunda motivera, att dessa varuslag undantagas från skatteförhöjningen. Vidkommande skatteökningens fördelning mellan cigarr-cigarretter, cigarretter och röktobak finner jag de av styrelsen föreslagna skattesatserna inbördes väl avvägda och giver alltså även i denna del förslaget min anslutning.

Enligt 22 § 2 mom. förenämnda förordning åligger det enskild importör av tobaksvara att för varan erlägga en licensavgift, som utgöres dels av den å varan belöpande skatten, dels ock av ett belopp, motsvarande vad Tobaksmonopolet för täckande av sina omkostnader samt vinst pålägger tobaksvara med samma priskurantpris eller, i visst fall, med samma uppskattade värde. Sistnämnda belopp, som utgör Tobaksmonopolets andel av licensavgiften, får dock ej överstiga 8 procent av varans priskurantpris eller värde. För närvarande utgår denna Tobaksmonopolets andel efter den såsom maximum angivna procentsatsen. Det torde kunna förutses, att den ifrågasatta skattehöjningen gör det nödvändigt för de enskilda importörerna att i motsvarande mån höja priskurantpriset på de importerade tobaksvarorna. Då skatten inberäknas i priskurantpriset, är det sålunda uppenbart, att höjningen av skattesatserna medför icke blott ökning av det i licensavgiften ingående belopp, som utgöres av skatt, utan även av det belopp, som tillfaller Tobaksmonopolet. Detta innebär, att Tobaksmonopolet, vars omkostnader och försäljningsvinst det icke varit avsett att påverka genom skatteförhöjningen, likväl genom densamma skulle komma i en något mera gynnad ställning i förhållande till den enskilda importen än för närvarande, därvid det dock må påpekas, att den nu fastställda maximisatsen för Tobaksmonopolets andel av licensavgiften är lägre än den procentsats, Tobaksmonopolet förklarar sig för närvarande pålägga sina egna varor för att täcka sina omkostnader samt vinst. Då den enskilda importen, vilken en-

*Departements-
chefen.*

ligt statsmakternas tidigare uttalanden bör utgöra en reglerande faktor vid sidan av monopolets utöware, på senare tid även relativt sett gått avsevärt tillbaka och alltså visar tendens till minskning, torde det vara rimligt, att man söker undvika en ytterligare förskjutning av nyss angiven art. Med hänsyn härtill synes mig en sänkning av maximiprocen-ten för Tobaksmonopolets andel i licensavgiften från nuvarande 8 procent till 7.5 procent vara befogad.

Styrelsen för Tobaksmonopolet har uttalat tvivelsmål, huruvida, även om de ifrågasatta skatteskärpningarna genomföras, tobaksbeskattningen verkligen kan förväntas under nästa budgetår komma att inbringa det förutsatta beloppet av 72 miljoner kronor, innebärande en ökning med 7 miljoner kronor i förhållande till riksräkenskapsverkets på oförändrade skattesatser grundade beräkning av 65 miljoner kronor. Med hänsyn till den tveksamhet, åt vilken styrelsen sålunda givit uttryck, har jag i mina slutliga beräkningar i statsverkspropositionen stannat vid ett belopp av 70 miljoner kronor, med vilket belopp inkomsttiteln tobaksskatt upptagits i statsregleringsförslaget för budgetåret 1932/1933.

Med hänsyn till önskvärdheten av att löpande statsreglering förstärkes utgår jag ifrån att de föreslagna skatteökningarna böra träda i kraft redan under innevarande budgetår, så snart detta, efter det riksdagen fattat beslut i frågan, av praktiska skäl låter sig göra. I anledning härav synes mig i författningen böra intagas en bestämmelse om dess ikraftträdande å dag, som av Kungl. Maj:t bestämmes.

Föredragande departementschefen uppläser härefter ett inom finansdepartementet upprättat förslag till *förordning om ändrad lydelse av 18 § 1 mom. och 22 § 2 mom. förordningen den 15 december 1914 (nr 436) angående statsmonopol å tobakstillverkningen i riket* samt hemställer, att Kungl. Maj:t måtte i proposition föreslå riksdagen att antaga samma förslag.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen bifalla och förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Olga Gjörloff.